

دلایل فوریت بررسی طرح :

نظر به تأکید بر رویکرد مسجدمحوری و ترویج سبک زندگی اسلامی در حکم ۹۶ "برنامه چهارم تحول و پیشرفت شهر تهران ۱۴۰۱-۱۴۰۴"، مصوب ۱۴۰۱/۱۲/۱۶ شورای اسلامی شهر تهران، اهمیت موضوع اذان به عنوان یکی از نشانه‌های شهر اسلامی -که در ماده ۹۶ "برنامه‌ی پنج ساله دوم شهرداری" نیز مورد تأکید قرار گرفته بود- و همچنین تأکیدات چندباره‌ی مقام معظم رهبری به محروم نبودن هیچ محله‌ای از بانگ اذان ضروری است شهرداری تهران در ماه‌های اندک باقی مانده از برنامه‌ی چهارم، نسبت به تحقق عملی فراگیر شدن طنین اذان در شهر تهران اقدام نماید.

گزارش توجیهی:

اذان به عنوان نماد ذکر، یادآورنده‌ی زمان عبادت مؤمنین و همچنین یکی از نشانه‌های اصلی شهر اسلامی، از حوزه‌هایی است که نیازمند دقت نظر و گسترش در مدیریت فرهنگی شهر است. لزوم توجه ویژه به این موضوع بر اساس روایات ائمه اطهار (ع)، بیانات مقام معظم رهبری و کلام بزرگان دینی واضح و مشخص است. در ادامه بخش‌هایی از تأکیدات صورت گرفته تقدیم گردیده و تحلیلی کلان نیز از آن ها ارائه می‌گردد:

روایات حضرت رسول (ص) و ائمه معصومین (ع)

- پیامبر اکرم سلام الله علیه: «شیطان چون بانگ دعوت به نماز را بشنود، بگریزد» (کنز العمال: ۲۰۹۵۱).
- پیامبر اکرم سلام الله علیه: «اهل آسمان از ساکنان زمین چیزی جز اذان نمی‌شنوند» (کنز العمال: ۲۰۹۵۴).
- امام رضا علیه السلام: «مردم به علت‌های فراوان، به اذان گفتن امر شده‌اند. یکی از آن علت‌ها یادآوری به فراموشکاران، توجه دادن به غافل و آگاه ساختن کسی است که وقت [نماز] را نمی‌داند و به کاری دیگر سرگرم شده است. مؤذن با گفتن اذان، به عبادت آفریدگار فرا می‌خواند و به آن ترغیب می‌کند و به یگانگی او اقرار می‌نماید و ایمان را آشکار و اسلام را علنی می‌سازد و نماز را به کسی که آن را فراموش کرده یادآور می‌شود. مؤذن را به این خاطر مؤذن گفته‌اند که با اذان وقت نماز را اعلام می‌کند» (دانشنامه قرآن و حدیث، محمدی ری‌شهری، ج ۲، ص ۳۵۴).
- امام صادق علیه السلام: «بلندی دیوار مسجد رسول خدا صلی الله علیه و اله به اندازه یک قامت انسان بود. هنگامی که وقت نماز فرامی‌رسید، آن حضرت به بلال می‌فرمود: ای بلال! بر بالای دیوار رو و صدای خود را به اذان بلند کن؛ که خداوند بر اذان بادی گمارده است که آن را به سوی آسمان بالا برد. و آن‌گاه که فرشتگان صدای اذان را از اهل زمین می‌شنوند، می‌گویند: این آواز امت محمد صلی الله علیه و اله است که به توحید و یگانگی خداوند عزّ و جلّ دست برداشته‌اند. پس برای امت محمد صلی الله علیه و اله طلب آمرزش می‌کنند تا از آن نماز فارغ شوند» (الکافی، جلد ۳، صفحه ۳۰۷).
- امام صادق علیه السلام: «هرگاه اذان گفتی، صدایت را خاموش مکن، چرا که خداوند عز و جل پاداش آوای بلندت را خواهد داد» (تهذیب الأحکام، جلد ۲، صفحه ۵۸).
- امام باقر علیه السلام فرمود: «خداوند عزّ و جلّ مؤذن را می‌آمرزد به همان میزان که چشم او کار کند و همان مقدار که صدایش به جانب آسمان می‌رود یا آوازش در فضا می‌پیچد، و هر تر و خشکی صدای مؤذن را بشنود او را تصدیق کند، و از هر کس که با او در آن مسجد نماز کند مؤذن نصیب و بهره‌ای خواهد برد، و نیز از بابت هر کس که با شنیدن صدای اذان او نماز گزارد (در غیر آن مسجد) ثواب و حسنه‌ای به او خواهند داد» (من لا یحضره الفقیه، جلد ۱، صفحه ۲۸۵).

بیانات مقام معظم رهبری

«ظواهر اسلامی جامعه باید حفظ بشود. این جامعه، جامعه‌ی اسلامی نمونه است. زنان باید مواظب باشند. مردان باید مواظب باشند. کسانی که مأموریت دارند، بیشتر باید مواظب باشند. کسانی که در لباس انقلابند - مثل روحانیون و دیگر کسانی که لباس‌های وابسته به انقلاب را دارند - بیشتر از دیگران باید مواظب باشند. همه‌ی آحاد جامعه باید سعی کنند که صورت جامعه را یک صورت اسلامی قرار بدهند. من همین‌جا، خلأ اذان در جامعه‌مان را یادآور بشوم. در این تهران، صدای اذان به گوش انسان نمی‌رسد. چرا؟ اذان، یک شعار اسلامی است. ما با این‌که پشت بلندگو، تا دیر وقتی از شب، شعر یا قرآن یا نوحه بخوانند و مزاحم همسایه‌ها بشوند، مخالفیم. با چنین چیزی، مقابله هم می‌کنیم؛ اما با این‌که صدای اذان، اول ظهر و مغرب و صبح، بخصوص از حنجره‌ها خارج بشود، صددرصد موافقیم. اذان، چیز خیلی خوبی است؛ «حیّ علی الصلوة»، «حیّ علی الفلاح»، «الله اکبر». چرا در جامعه اذان نیست؟ اذان با توجه، به دل‌ها امید می‌دهد. بانگ اذان، دل‌های افسرده را روشن می‌کند. البته در سحرها، برای اذان صبح، از بلندگو استفاده نکنند؛ با حنجره اشکالی ندارد. هرچند وقت بیداری است، اما بلندگو ممکن است اسباب زحمت بشود. همه‌ی ظواهر جامعه، این‌طور باشد. مسجدها در وقت نماز، سرشار و مالا مال از انسان‌های ذاکر و ساجد و راکع باشد. چشم‌ها، ظواهر را می‌بینند و پشت چشم‌ها، دل‌ها قرار دارند. خیال نکنید چشم‌ها، شیشه‌ایی هستند که در این‌جا گذاشته‌اند. نخیر، پشت چشم، دل و جان و ذهن انسانی است. این چشم‌ها و نیز دل‌هایی که پشت آن‌هاست، باید از نشانه‌های اسلام پر بشوند» (بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم - ۱۳۶۹/۰۳/۰۲).

«چندی پیش، من راجع به اذان سفارش کردم و البته گفتم که صبح‌ها با بلندگو در همه‌جا اذان نگویند، تا مردم از خواب بیدار نشوند. مثل این‌که بعضی از مؤمنین، این قسمت دومش را بیشتر از قسمت اول گوش کردند! آنچه که مقصود ما بود، این بود که در سحرها، هرجایی یک بلندگو صدا نکند؛ ولی معنایش این نبود که به هنگام سحر، صدای اذان در شهری مثل تهران به گوش نرسد! نه، در جایی مثل تهران، اقلاً در چند مسجد از مساجد مهم، خوب است که با بلندگو اذان پخش بشود؛ حتی اذان صبح. در شهرهای کوچک هم به فراخور وسعت آن شهر، می‌بایست اذان صبح در چند جا پخش بشود. اما در ظهر و شب اذان بگویند؛ هم اذان بلندگو، هم جلوی مساجد، هم داخل مساجد و هم در خیابان‌ها، تا مردم به اذان گفتن عادت کنند» (خطبه‌های نماز جمعه‌ی تهران - ۱۳۶۹/۱۱/۱۹).

«چرا بنده باید بشنوم که در تهران با این عظمت، برای نماز صبح در اول اذان، چندان مسجدی باز نیست و چندان نماز جماعتی برقرار نمی‌شود؟! ما باید صبح‌ها و ظهرها و شب‌ها برویم و با مردم نماز بخوانیم؛ این اولی‌ترین و ضروری‌ترین کار ما در مساجد است. چرا باید در این شهر با این عظمت، با این همه هیاهوهای گوناگون از اطراف و اکناف، نغمه‌ی اذان در همه جای شهر شنیده نشود؟! اذان، علامت مسلمانی است. چه کسی گفته باید در پشت‌بام مساجد یا در مساجد بزرگ و عمده، حتی در سحرها - ظهر و شب که جای خود را دارد - از طریق بلندگو اذان نگویند؟ وقت اذان که می‌شود، باید تهران یکسره صدای اذان باشد. مگر اینجا قبه‌الاسلام نیست؟ مگر ما این حرف را نمی‌گوییم؟ این‌که ظهر بشود، از ظهر یک ساعت هم بگذرد، کسی در خیابان راه برود، اما احساس نکند که ظهر شده است، آیا این قضیه با آن ادعا می‌سازد؟» (بیانات در دیدار جمعی از روحانیون - ۱۳۷۰/۱۲/۱۴).

«اذان از حنجره‌ی اشخاص خوش‌صدا در همه‌جا پخش شود و هیچ شهر و محله‌ای محروم از آهنگ اذان نماند» (پیام به مناسبت گردهمایی سالانه‌ی نماز در شهر زنجان - ۱۳۷۵/۰۶/۳۱).

بیانات آیت الله حائری شیرازی

«ترک امر به معروف و نهی از منکر موجب نزول بلا می‌شود. هر چیزی خاصیت خودش را دارد. در هر شهری که امر به معروف و نهی از منکر رایج شود، خدا بلا، زلزله و این مسائل را از او دفع می‌کند؛ چون خدای تعالی برای هر چیزی یک خاصیتی گذاشته. برای ترکش هم یک اثری گذاشته. اما امر به معروف و نهی از منکر مشکل است. کار سختی است. اولش آدم خجالت می‌کشد، از مردم می‌ترسد، شیطان توی دلش ولوله ایجاد می‌کند، دلش را خالی می‌کند. اما راه را نشانت داده‌اند. اگر بخواهی ترس از مردم در دلت بریزد، می‌دانی چه کار باید کنی؟ اگر بخواهی خجالتت بریزد و برای تذکر دادن رو پیدا کنی اذان بگو! اذان، خجالت را از انسان می‌گیرد. به انسان رو می‌دهد. بگو! امتحان کن! اولش آدم عرق می‌ریزد. اذان اولی را که می‌خواهد بگوید خجالت می‌کشد. این فقط یک روز است، دو روز است. اذان ظهر را که گفتی و عرقش را کردی، وقتی اذان مغرب را می‌خواهی بگویی، سختی‌اش نصف می‌شود. اذان صبح که خودش اصلاً یک کیفی دارد، یک لذتی دارد. هرکس غم و غصه دارد، اذان صبح بگوید؛ غم و غصه‌اش برطرف می‌شود. فردا که دوباره اذان ظهر می‌گویی برات عادی شده. یک هفته اذان گفتی معتاد می‌شوی. اگر اذان نگویی انگار گم کرده‌ای داری».

«مقام معظم رهبری فرمودند «با حنجره» اذان بگویید. نه اینکه بلندگو یک نوار بگذارد و اذان بگوید. نه. [اذان گفتن با حنجره باعث می‌شود که] انسان خودش ساخته شود. اذان یکی از اثراتش این است که انسان را می‌سازد. وقتی یک چیزی تعطیل بشود و ترک بشود، آرام، آرام اگر کسی هم بخواهد انجام بدهد ممکن است با نظر تعجب و تردید به آن نگاه بکنند. طبیعتاً باید این حالت تعجب از اذان گفتن در ملاء عام برطرف شود. بزرگترها، کوچکترها، همه اذان بگویند. باید [سکوت شکسته بشود]. [خوب است] برای اینکه سکوت شکسته بشود، یک روز را به عنوان «روز اذان» انتخاب کنند. برادران صدا و سیما روی این روز کار کنند و این برنامه را ترویج و ترغیب کنند. مسئول‌ها هر کدام در حوزه‌ی مسئولیت خودشان [اذان بگویند و آن را ترویج کنند]. این کار را هر کسی در آن روز انجام بدهد تا این مسأله إن شاء الله احیاء بشود».

«از اذان گفتن غافل نباشید. اول ظهر که شد بروید بایستید و اذان بگویید. نه اینکه همیشه اذان رادیو را باز کنید. اذان شما یک اثر دیگری دارد. باید صدای اذان‌تان در دانشگاه بلند شود. از این عارتان نشود که مثلاً بگویند این هم دارد اذان می‌گوید. بروید پشت دانشکده بایستید و اول وقت، اذان بگویید. مخصوصاً یک جایی که آدم برای خدا کیف می‌شود [آرزوش بیشتر است]. جاهایی که به آدم بارک الله و احسن می‌گویند، این می‌تواند آدم را جهنمی کند؛ اما جایی که به آدم فحش می‌دهند ممکن است انسان را بهشتی کند. شما اذان را فراموش نکنید. خدا رحمت کند نواب صفوی را. دستور داده بود به فدائیان اسلام که وقتی اذان شد، هر جا که بودید اذان بدهید. این‌ها در هر خیابانی که بودند، اول اذان ظهر که می‌شد هر کدامشان پشت یک مغازه‌ای یا پشت هر جا که بودند صدای اذانشان بلند می‌شد».

«شما کارهای مبارزه با بی‌حجابی را به طور غیر مستقیم می‌توانید انجام دهید. بوی اسلام که آمد، بوی اذان که آمد، صدای اذان که بلند شد، یک عده بلند می‌شوند و می‌روند وضو می‌گیرند و نماز می‌خوانند. شما می‌خواهید مسئله حجاب را با گفتن حل کنید، توی روی خودش بگویید و حل کنید [اما این خیلی جواب نمی‌دهد]. این گل را با دست باز نمی‌کنند، [اگر غنچه گل را با دست باز کنند]، گل دیگر گل نمی‌شود. گل را باید گذاشت تا خودش باز شود. این امور را باید آیش بدهی، هوایش را درست کنید؛ خودش به موقع باز می‌شود».

«مؤمن‌ها را تشویق کنید. مساجدی که به نحو متعارف صدای اذان را بلند می‌کنند، تشویق کنید. یکی دو تا مریض را بهانه نکنید. اذان استثناء است. در صدر اسلام هم مریض بود، اما اذان استثناء بود. آن مساجدی که هنگام اذان صبح باز هستند، این‌ها از شهرها دفع بلا می‌کنند. آن امام جماعت‌هایی که نماز صبح را اقامه می‌کنند، این‌ها به جامعه خدمت می‌کنند. گاهی خداوند به خاطر همین‌ها دفع بلا می‌کند. درباره اذان‌گوها در روایت داریم که اینها در قیامت که عبور می‌کنند، قد بلندتر از

سایر مردم اند. می پرسند آیا این ها در دنیا رشیدتر بودند؟ می گویند خیر. اینها اذان می گفتند. گندم های توی مزرعه را دیده اید که بعضی هایش یک وجب بالاتر از سایر گندم ها هستند؟ در قیامت، به صحرای محشر که نگاه می کنی، اذان گوها مثل این گندم ها یک سر و گردن از دیگران بالاترند».

«خیلی اذان ارزش دارد. وقتی اذان گفتی امر به معروف و نهی از منکر راحت می شود. چرا؟ چون ابهت مردم از نظرت می ریزد. راحت می توانی حرف بزنی».

«یکی از امر به معروف ها اذان گفتن است؛ چون مؤذن وقتی می گوید: «حی علی الصلاه» دارد امر به معروف می کند. من به مغازه دارها، به بسیجی ها و انجمن اسلامی ها و کل حزب اللهی ها، این هایی که دلشان می خواهد با منکرات مبارزه کنند، اول یک توصیه می کنم: اگر تو رویت می شود اول ظهر اذان بگویی، تو به درد کار نهی از منکر می خوری. اما اگر خجالت می کشی از «امر به معروف»، تو چه طور از عهده «نهی از منکر» بر می آیی؟ تو که اول اذان شد، عارت می آید دستت را بگذاری پشت گوشت و بگویی: «الله اکبر» و صدایت را به اذان بلند کنی، چه طور مرد میدان هستی که بیایی به یک کسی بگویی: «خانم این مویت بیرون نباشد بهتر است»؟ نه! شما یک هفته اذان بگویید ببینید مزه اش چطور است؟ یک خورده ببین این و آن به تو نق می زنند می توانی تحمل کنی؟ ببین مردش هستی؟ موقع اذان به هر جا رسیدی، وسط راه، وسط پیاده رو، در حال رفتن، اگر اذان شد، اذانت را بگو. بسیجی ها این کار را بکنند و روز بسیج هم این برنامه اذان گفتن را انجام بدهند. بسیجی ها سر چهار راه ها بایستند و اذان بگویند».

بیانات حجت الاسلام والمسلمین قرائتی

«اذان لرزه بر اندام طاغوت می اندازد. ما در انقلاب خودمان با اذان شاه را بیرون کردیم. اذان را ساده نگیرید. حالا الآن در مسجدها اذان می گذارند، اذان زنده نیست. اذان مرده است. یعنی از رادیو است. اذان پلاستیکی است. از گفتن الله اکبر ما خجالت می کشیم. حدیث داریم زمانی می آید که مردم از اذان گفتن خجالت بکشند. اذان گفتن را به افراد ضعیف بدهند. آدم های سرشناس عارشان شود اذان بگویند. در کتاب لمعه که کتابی است که طلبه ها سال پنجم و ششم می خوانند، نوشته اگر سر اذان چاقو کشی شد، قرعه بکشید. معلوم می شود سر اذان دعوا بوده است. اینکه الآن آرامش است، سرش دعوا بوده است».

«صدای اذان باید بلند بشود، گاهی وقت ها سحر خوانی می کنند، مناجات می کنند مردم آزاری است و گناه است. گاهی هم صدای اذان شنیده نمی شود. اذان را اسلام گفته یک آدم خوش صدا اذان بگوید. اذان هم اذان حلقومی باشد و نه اذان پلاستیکی. یک وقت آمدند پیش من گفتند برنامه ریزی کردین که همه ی پارک ها کامپیوتری اذان بگویند. گفتم پارک ها که چیزی نیست، اگر همه ی آجرهای تهران هم با کامپیوتر اذان بگویند یک ذره هم ثواب ندارد. اون ثوابی که برای اذان هست این طور نیست که دگمه اش را بزنیم پلاستیک اذان بگوید. اذان حلقومی ثواب دارد. اذان باید با حلقوم باشد. خدا رحمت کند دکتر بهشتی را، در مسجد فیضیه که اذان می گفت صدایش در همه ی فیضیه پخش می شد. صدای حلقومی. اذان هم در مسجدها گردش باشد. امروز این اذان بگوید، فردا اون اذان بگه. صدای بلندگو در بیرون مسجد جز برای اذان جایز نیست و چنانچه مردم آزاری شود حرام قطعی است. مقام معظم رهبری هم در پیام اجلاسشون فرمودند صدای مسجد اگر مردم آزاری باشد حرام است».

بدین ترتیب، موضوع اذان و تأثیرات آن بر شهروندان را می توان در چند سطح و از زاویه ی چند رویکرد مورد دقت قرار داد:

- رویکرد هویتی - نشانه ای به اذان که شنیده شدن گسترده و مداوم آن در اقصی نقاط شهر به هر طریق ممکن را پیگیری می نماید.

- رویکرد متکی بر تأثیرات روحی - روانی اذان بر گویندگان و سبب سازی تأثیرات اجتماعی بر شهروندان که

اذان حنجره‌ای را مورد تأکید دارد.

- رویکرد ناظر بر ثواب فردی اذان که اذان غیر حنجره‌ای را عملاً کم‌فایده می‌داند.

هر یک از این رویکردها متولی بر دوش گرفتن بخشی از مأموریت‌هایی است که شارع مقدس از اذان، اذان‌گویی و گسترش طنین آن در سرزمین اسلامی مد نظر داشته است. در واقع این سه رویکرد باید به عنوان مکمل یکدیگر و در راستای ترسیم نقشه‌ی راهی دقیق برای گسترش اذان در شهرهای اسلامی مد نظر قرار گیرند.

سابقه موضوع در مصوبات شورای اسلامی شهر تهران

- جزء اول (۱) بند (ب) ماده ۹۶ برنامه پنج ساله دوم شهرداری تهران (۱۳۹۳-۱۳۹۷) مصوب ۱۳۹۳/۰۲/۱۴: «برنامه‌ریزی جهت پخش **نواي اذان** در تمامی میادین و چهارراه‌های اصلی شهر؛ با رعایت حریم مساجد و همسو با ستاد اقامه نماز».
- بند سوم (۳) بخش (الف) مصوبه برنامه راهبردی کمک به توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و ضوابط احداث مساجد و اماکن مذهبی مبتنی بر معماری اسلامی- ایرانی مصوب ۱۳۹۴/۱۰/۲۹: «تحکیم و تقویت **هویت محله‌ای** در محلات شهر تهران با رویکرد **هویت بخشی مساجد** و اماکن مذهبی».
- جزء سیزدهم (۱۳) بند ۱-۲ بخش دوم سند الزامات تدوین برنامه چهارم شهرداری تهران (۱۴۰۱-۱۴۰۴) مصوب ۱۴۰۱/۰۶/۰۱: «ارتقاء فرهنگ شهروندی و افزایش مشارکت‌های اجتماعی با ایجاد بسترهای کارآفرینی، رویکرد خانواده‌محوری، **مسجدمحوری** و ترویج **سبک زندگی اسلامی - ایرانی**، در راستای احیای هویت ایرانی و اسلامی و انقلابی شهر تهران».
- حکم ۹۶ برنامه چهارم تحول و پیشرفت شهر تهران بر مبنای تحقق عدالت شهری ۱۴۰۱-۱۴۰۴، مصوب ۱۴۰۱/۱۲/۱۶: «تخاذ رویکرد **مسجدمحوری با محوریت هر محله یک مسجد**، سازمان‌دهی و اجرای برنامه‌های فرهنگی و آموزشی در حوزه زنان، خانواده، تعلیم و تربیت، معارف قرآنی، کارگاه مشاوره با رویکرد ترویج **سبک زندگی ایرانی اسلامی** و همچنین برگزاری اردوها و رویدادهای جهادی در محلات با بهره‌گیری از ظرفیت مساجد، حلقه‌های میانی جبهه انقلاب و به‌ویژه نوجوانان در طول سال‌های برنامه».

متن پیشنهادی:

مقدمه

در راستای تأکیدات مندرج در روایات و بیانات مقام معظم رهبری و علمای دینی در خصوص لزوم گسترش اذان و اذان‌گویی در شهر و به منظور تقویت سبک زندگی اسلامی، گسترش القانات دینی و تقویت رویکردهای مسجدمحوری و محله‌محوری، با تکیه بر مبانی نظری حوزه‌ی "منظر صوتی مثبت (Positive Soundscape)"، شهرداری تهران (معاونت امور اجتماعی و فرهنگی) مکلف به اجرایی «طرح جامع اذان شهر تهران» است.

ماده ۱: اهداف طرح

شهرداری تهران موظف است اهداف ذیل را در تمامی اقدامات تکلیف شده در مواد دیگر این مصوبه مدنظر داشته باشد:

- گسترش و تثبیت اذان به عنوان یکی از نشانه‌های شهرهای اسلامی
- احیاء سنت اذان‌گویی حنجره‌ای در فضاهای شهری به عنوان بخشی از سبک زندگی اسلامی
- بهبود و ارتقاء منظر صوتی شهر و محلات

- تقویت رویکردهای محله‌محوری و مسجدمحوری در شهر تهران
- ارتقاء توان و انگیزه امر به معروف و نهی از منکر فردی و جمعی در شهر
- جلب توجهات ملی و بین‌المللی به اذان و آثار روحی، روانی و اجتماعی آن

ماده ۲: اصول طرح

شهرداری تهران مکلف است تمامی اقدامات و فعالیت‌های اجرایی ذیل این مصوبه را در تناسب کامل با اصول ذیل برنامه‌ریزی و طراحی نماید:

- محوریت مساجد
- مشارکت‌جویی شهروندی
- متقاعدسازی عمومی
- حداقل ایجاد مزاحمت برای شهروندان
- تدریج و تداوم در برنامه‌ها و اقدامات
- مستندسازی علمی اقدامات با تمرکز بر آثار و تبعات اجرای طرح

ماده ۳: روند کلان اقدامات

شهرداری تهران می‌بایست فرایند کلان ذیل - که در حقیقت بنیان اقدامات اجرایی مندرج در ماده ۵ این مصوبه می‌باشند - را در برنامه‌ریزی اقدامات مورد توجه داشته باشد:

- (۱) محل تمرکز و دقت قرار دادن موضوع اذان در میان فعالین و نهادهای فرهنگی و همچنین اذهان شهروندان
- (۲) فعال شدن اذان‌گویی با حنجره در فضاهای شهری مهم و کلیدی شهر *در سطح شهروندان*
- (۳) فعال شدن اذان‌گویی با بلندگو در مناطق و محلات منتخب با محوریت مساجد *و ادارات، نهادهای دولتی، مدارس، کارگاه‌ها*
- (۴) تثبیت موضع اذان در اکثر محلات شهر و تبدیل آن به مطالبه عمومی
- (۵) انتقال از اذان‌گویی با بلندگو به اذان‌گویی با *حنجره* به عنوان مطلوب نهایی طرح *ملازمه با اذان‌گویی با بلندگو*

ماده ۴: اقدامات تکمیلی نیازمند پیگیری

شهرداری تهران مکلف است تمامی موارد ذیل را به صورت کامل پیگیری و اجرا نماید:

- طراحی و اجرایی‌سازی پژوهشی مداوم و منسجم در یک بازه زمانی حداقل پنج ساله در حوزه‌های روانشناسی و علوم اجتماعی با هدف تولید مقالات ملی و بین‌المللی از فرایند اجرایی‌سازی طرح و اثرات و تبعات آن بر شهر و شهروندان
- تولید و حمایت از کار رسانه‌ای شهری و ملی همچون تولید سرود برای کودکان و نوجوانان، ساخت کلیپ و محصولات چندرسانه‌ای و استفاده از ظرفیت صدا و سیما و آموزش و پرورش در انتشار محتواهای تولید شده
- تعیین و اجرایی‌سازی ابزارهای متنوع تشویقی برای مساجد جهت پخش اذان در اوقات شرعی تا رسیدن به هدف پخش اذان از تمامی مساجد شهر *به عنوان یک نیاز جامعه اسلامی*
- شناسایی محلات و محدوده‌های شهری فاقد مسجد و ارائه برنامه‌ی دقیق احداث مسجد در آن‌ها مطابق با بند پنجم (۵) وظایف شورای ساماندهی، توسعه و گسترش مساجد شهر تهران مندرج در تبصره دوم (۲) مصوبه‌ی "برنامه راهبردی کمک به توسعه، مقاوم‌سازی، تعمیر، تجهیز و ضوابط احداث مساجد و اماکن مذهبی مبتنی بر معماری اسلامی - ایرانی"

مورخ ۱۳۹۴/۱۰/۲۹ و الحاقات و اصلاحات بعدی آن" با موضوع «تدوین سند آمایش مساجد».

- بازنگری تمامی طرح‌ها و برنامه‌های کلان شهری در نسبت با دو رویکرد «مسجد محوری» و «محلّه محوری» و تجدید نظر در اجرا و پیاده‌سازی آن‌ها با جلب نظر شورای اسلامی شهر تهران حداکثر تا ۶ ماه پس از ابلاغ مصوبه. تمرکز این بند بر دو موضوع (۱) پهنه‌بندی و ضوابط طرح تفصیلی و (۲) توسعه مبتنی بر حمل و نقل همگانی (TOD) ضروری است.

ماده ۵: برنامه اقدامات اجرایی

تمامی اقدامات و زمان‌بندی مندرج در جداول ذیل از تاریخ ابلاغ مصوبه برای شهرداری تهران (معاونت امور اجتماعی و فرهنگی) لازم‌الاجرا می‌باشد:

سال اول برنامه

بازه زمانی											
ماه اول	ماه دوم	ماه سوم	ماه چهارم	ماه پنجم	ماه ششم	ماه هفتم	ماه هشتم	ماه نهم	ماه دهم	ماه یازدهم	ماه دوازدهم
ردیف	اقدام	ملاحظات / توضیحات									
(۱)	مطالعه‌ی مبانی دینی و دانشگاهی مرتبط	بررسی و مستندسازی دقیق مکتوبات تأثیرگذار نظری و اجرایی در مورد اذان با همکاری مراکز و اندیشکده‌های فعال فرهنگی مرتبط									
(۲)	مطالعه‌ی تجربیات مرتبط گذشته	گردآوری و مستندسازی تجارب موجود در حوزه‌ی اذان: اقدامات صورت گرفته در سرای محلات و ساختمان نواحی شهرداری تهران، مرکز رسیدگی به امور مساجد، ستاد اقامه نماز، سازمان تبلیغات اسلامی، مساجد منتخب، شبکه پویا و غیره									
(۳)	تأسیس "اداره کل اذان جهت تولی‌گری اجرای طرح	- تشکیل ساختار ذیل معاونت امور اجتماعی و فرهنگی شهرداری تهران " به صورت موقت (حداکثر ۵ سال) و تدوین شرح وظایف برای آن - انتخاب مشاور عالی دینی برای طرح									
(۴)	تشکیل "گروه هماهنگی طرح جامع اذان" ذیل اداره کل اذان	گروه هماهنگی شامل نمایندگان از: - سازمان فرهنگی و هنری شهرداری تهران - مرکز رسیدگی به امور مساجد - سازمان تبلیغات اسلامی - ستاد اقامه نماز - صدا و سیما - و دیگر نهادهای مرتبط									

سال سوم برنامه

بازه زمانی											
ماه اول	ماه دوم	ماه سوم	ماه چهارم	ماه پنجم	ماه ششم	ماه هفتم	ماه هشتم	ماه نهم	ماه دهم	ماه یازدهم	ماه دوازدهم
ملاحظات / توضیحات											
اقدامات											
ردیف											
(۱) اجرای اذان گوئی با خنجره در فضای شهری جدید											
(۲) تسری اذان گوئی با بلندگو به ۶۰ محله جدید											
(۳) انتقال از اذان گوئی با بلندگو به اذان گوئی با خنجره											
(۴) ارزیابی اقدامات صورت گرفته											
(۵) انتشار نتایج سه سال ابتدایی پژوهش طراحی شده											

سال چهارم برنامه

بازه زمانی											
ماه اول	ماه دوم	ماه سوم	ماه چهارم	ماه پنجم	ماه ششم	ماه هفتم	ماه هشتم	ماه نهم	ماه دهم	ماه یازدهم	ماه دوازدهم
ملاحظات / توضیحات											
اقدامات											
ردیف											
(۱) تسری اذان گوئی با بلندگو به ۱۰۰ محله جدید											
(۲) انتقال از اذان گوئی با بلندگو											

جناب آقای مهندس چمران - رئیس محترم شورای اسلامی شهر تهران

سلام علیکم

با احترام، با عنایت به برگزاری جلسه کمیسیون و طرح موضوع «طرح جامع اذان شهر تهران»، طرح مذکور به پیوست جهت طی فرایند قانونی تقدیم می گردد.

مهدی عباسی
عضو و رئیس کمیسیون شهرسازی و معماری
شورای اسلامی شهر تهران

دفتر تصدیق : رئیس محترم کمیسیون فرهنگی و اجتماعی
لطفاً برای هم کمیسیون بااربابی و اعلام نظر
چمران
۱۴۰۳/۸/۲۱

رونوشت:

بسمه تعالی

هیأت رئیسه محترم شورای اسلامی شهر تهران

سلام علیکم

احتراماً، به پیوست طرح «طرح جامع اذان شهر تهران» را که در جلسه رسمی کمیسیون شهرسازی و معماری منعقد در تاریخ ۱۴۰۳/۰۷/۲۲ به تصویب رسیده است، تقدیم می دارد.
سپاسگزار است مقرر فرمایید ضمن اعلام وصول بررسی آن در دستور کار صحن علنی شورای اسلامی شهر تهران قرار گیرد. / فرم طرح کمیسیون

رئیس کمیسیون

اعضای کمیسیون شهرسازی و معماری شورای اسلامی شهر تهران (دوره ششم) امضاء کنندگان طرح		
ردیف	نام و نام خانوادگی	امضاء
۱	محمد علی عبادی	
۲	جعفر شربانی	
۳	سید علی پیلان	
۴		
۵		
۶		
۷		
۸		
۹		
۱۰		
شماره و تاریخ ثبت دبیرخانه:		دستور اقدام:

تاریخ: 1403/08/26

شماره: 15629/160

پیوست: 1

بسم الله الرحمن الرحيم

به: سرکار خاتم ترگس معدنی پور عضو محترم شورا و رئیس کمیسیون فرهنگی، اجتماعی

موضوع: ارجاع طرح جامع اذان شهر تهران

سلام علیکم؛

احتراماً به پیوست تصویر « طرح جامع اذان شهر تهران » را ایفاد می‌نماید.

طرح مزبور در دوره ششم توسط کمیسیون شهرسازی و معماری ارائه و به شماره 160/15271 مورخ 1403/08/20 در دبیرخانه شورای اسلامی شهر تهران ثبت و در دویست و هفتاد و نهمین جلسه رسمی شورای اسلامی شهر تهران منعقد در تاریخ 1403/08/22 اعلام وصول شده است. ضمن ارجاع طرح مزبور بصورت عادی به آن کمیسیون به عنوان کمیسیون اصلی سیاست‌گذار است وفق مقررات موضوعه و بندهای چهارم، پنجم و ششم ماده چهاردهم (14) آیین نامه اجرایی تشکیلات، انتخابات داخلی و امور مالی شوراهای اسلامی شهرها مصوب 1378/1/11 هیأت وزیران و ماده یازدهم (11) و سیزدهم (13) دستورالعمل نحوه اداره جلسات، رأی‌گیری و بررسی پیشنهادهای واصل شده به شورا مصوب 1392/2/19 شورای عالی استانها، گزارش نهایی آن کمیسیون دال بر تأیید یا رد عین طرح و یا انجام اصلاحات در متن آن را تا تاریخ 1403/09/21 به دفتر هیأت‌رئیس و مصوبات شورای اسلامی شهر تهران ارسال فرمایید تا متعاقباً در دستور کار صحن علنی شورا قرار گیرد. / م 60ط/6

مهدی چمران

رئیس شورای اسلامی شهر تهران

رونوشت: - جناب آقای دکتر علیرضا زاکانی شهردار محترم تهران جهت استحضار و دستور هماهنگی.

- روسای محترم کمیسیون‌های شهرسازی و معماری؛ عمران و حمل و نقل؛ سلامت، محیط زیست و خدمات شهری؛ برنامه و بودجه؛ نظارت و حقوقی جهت استحضار و ارائه گزارش به کمیسیون اصلی و دفتر هیأت‌رئیس و مصوبات.

- رئیس محترم کمیته تنقیح مصوبات شورای اسلامی شهر تهران جهت استحضار ..

- رئیس محترم امور پژوهش‌های شورای اسلامی شهر تهران جهت استحضار و اعلام نظر کارشناسی.

- دفتر هیأت‌رئیس و مصوبات جهت پی‌گیری (60ط/6)

تاریخ: 1403/09/14

شماره: 17280/160

پیوست: 0

بسم الله الرحمن الرحيم

به: جناب آقای مهدی عباسی عضو محترم شورا و رئیس کمیسیون شهرسازی و معماری

موضوع: اصلاحیه ارجاع طرح جامع اذان شهر تهران

سلام علیکم؛

احتراماً؛ پیرو نامه 160/15629 مورخ 1403/08/26 در خصوص ارجاع « طرح جامع اذان شهر تهران » که به کمیسیون فرهنگی، اجتماعی به عنوان کمیسیون اصلی ارجاع شده است، بدین وسیله به آن کمیسیون نیز ارجاع می گردد. سیاستگذار است وفق مقررات گزارش مشترک آن کمیسیون ها را اعلام فرمایید تا متعاقباً در دستور کار جلسه علنی شورا قرار گیرد. / م 90/6

مهدی چمران

رئیس شورای اسلامی شهر تهران

رونوشت: - جناب آقای دکتر علیرضا زاکانی شهردار محترم تهران جهت استحضار و دستور هماهنگی.

- سرکار خانم نرگس معدنی پور عضو محترم شورا و رئیس کمیسیون فرهنگی، اجتماعی جهت استحضار و ارائه گزارش مشترک با کمیسیون شهرسازی و معماری .
- روسای محترم کمیسیون های عمران و حمل و نقل ؛ برنامه و بودجه ؛ سلامت، محیط زیست و خدمات شهری ؛ نظارت و حقوقی جهت استحضار و ارائه گزارش به کمیسیون مشترک دفتر هیأت رئیسه و مصوبات.

- دفتر هیأت رئیسه و مصوبات جهت پی گیری (60 ط/6).

- رئیس محترم کمیته تنقیح مصوبات جهت استحضار .